

Vennesla kommune

Mitt ansvar – vårt ansvar

Handlingsplan for et godt og trygt skolemiljø

Revidert april, 2022

Retten til et trygt og godt skolemiljø

Alle elever har rett til et godt skolemiljø. Skolen skal sørge for at elevene har det trygt og godt på skolen. Skolemiljøet påvirker positivt på elevens helse, trivsel og læring (§ 9a i opplæringsloven). «Alle elevar har rett til eit trygt og godt skolemiljø som fremjar helse, trivsel og læring» (§ 9a-2). Hva som er best for elevene, skal være et grunnleggende hensyn i hvordan skolen arbeider med skolemiljøsaker. FNs Barnekonvensjon artikkel 3 nr. 1 sier at ved alle handlinger som berører barn, «skal barnets beste være et grunnleggende hensyn». Retten til et trygt og godt skolemiljø er individuell. Det er **elevens egen subjektive oppfatning som avgjør om skolemiljøet er trygt og godt.**

«Skolen skal utvikle inkluderende fellesskap som fremmer helse, trivsel og læring for alle» (Overordnet del av læreplanverket). Sammen med foresatte skal Venneslaskolen lære barn og unge til å mestre eget liv og psykiske helse, ta sosialt ansvar og utvikle medborgerskap. Det psykososiale miljøet skal virke positivt på elevenes helse, trivsel og læring, trygghet og sosiale tilhørighet.

Verdigrunnlaget i Venneslaskolen

Overordna målsetting i Venneslaskolen er at alle barn og unge opplever et inkluderende læringsmiljø som fremmer deres trygghet, læring, trivsel og helse (hentet fra Inkluderende læringsmiljø). Alle som jobber i skolen, skal følge med på at elevene har et trygt og godt skolemiljø. Elevene skal være trygge på at de voksne vil dem vel, passer på og ser den enkelte elev.

I opplæringen i fag er det viktig å jobbe med både elevenes faglige og sosiale læring, og utvikle et inkluderende læringsmiljø. Skolen skal støtte og bidra til elevenes sosiale læring og utvikling gjennom arbeid med fagene og i skolehverdagen. Å oppleve fellesskap og føle seg inkludert er et grunnleggende behov, og viktig for barn og unges utvikling, læring og trivsel.

Vi skal vise nulltoleranse mot krenking som mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Denne handlingsplan skal gi føringer for hvordan vi jobber med å skape et trygt og godt skolemiljø i Venneslaskolen.

Sammen står vi sterkt i arbeidet med å skape et inkluderende læringsmiljø!

Mål for Venneslaskolen

«Alle barn og unge opplever et godt og inkluderende læringsmiljø som fremmer deres trygghet, helse, trivsel og læring».

«Å høre til»

Vondt er av alle andre
bli trakka på og trengd.
Men vondare å veta
at du er utestengd.

Det er så mangt i livet
du ventar deg og vil.
Men meir enn det å vera,
er det **å høre til**.

Jan-Maanus Bruheim

Definisjoner

Skolemiljø

Både det fysiske og psykososiale miljøet påvirker elevenes trygghet og trivsel. Det fysiske miljøet har å gjøre med inventar, inneklima, uteområde, universell utforming og lignende. Det psykososiale miljøet handler om hvordan elever og voksne har det sammen på skolen. I denne planen brukes betegnelsen skolemiljø primært om det psykososiale skolemiljøet.

Krenkelser

Krenkelser kan være direkte ord og handlinger, men også baksnakking, utfrysing, ryktespedning eller andre handlinger som gjør at barn og unge opplever utrygghet, ubehag eller ikke føler seg inkludert i fellesskapet. Det kan være barn, unge eller voksne som krenker. Krenkelser kan ta ulike former. Det omfatter bla. a mobbing, vold, rasisme, trakassering og diskriminering.

(Udirs grunnlagsdokument - barnehagemiljø, Skolemiljø, Mobbing og andre krenkelser, 2016)

KRENKELSER

- slag
  - baksnakking
  - kommentarer
  - trusler
  - blikk
-
- gjentatte ganger
  - over tid
  - ujevnt styrkeforhold

MOBBING

Mobbing

«Med mobbing eller plaging forstår vi psykisk og/eller fysisk vold rettet mot offer, utført av enkeltpersoner eller grupper. Mobbing forutsetter ujevnt styrkeforhold mellom offer og plager(e), og episodene gjentas over tid» (Roland og Sørensen Vaaland, 2003).

«Mobbing av barn i barnehagen er handlinger fra voksne og/eller andre barn som krenker barnets opplevelse av å høre til og være en betydningsfull person for fellesskapet» (Lund, 2016).

Digital mobbing

Elever kan oppleve digitale krenkelser. Digitale krenkelser kan være direkte og indirekte – synlige eller usynlige. «Digital mobbing er mobbing som skjer via digitale teknologier eller sosiale medier. Digital mobbing kan være alt fra det spektakulære som publisering av bilder, lyd, film, tekst og trusler til det usynlige som å systematisk ikke få «likes» eller holdes utenfor grupper på sosiale medier» (Udirs grunnlagsdokument, 2016).

«Alle voksne har ansvar for å ivareta barns medfødte tillit til omverdenen».

Knut Løgstrup

Forebygging

§ 9 A-3 Nulltoleranse og førebyggjande arbeid

«Skolen skal ha nulltoleranse mot krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakkassering».

«Skolen skal førebyggje brot på retten til eit trygt og godt skolemiljø ved å arbeide kontinuerleg for å fremje helsa, trivselen og læringa til elevane».

Forebygging og holdningsskapende arbeid

Å jobbe systematisk med sosial læring og utvikling, er en viktig del av skolens arbeid med et trygt og godt skolemiljø. Å oppleve fellesskap og føle seg inkludert er et grunnleggende behov, som er viktig for barn og unges utvikling, læring og trivsel. Utdanningsdirektoratet viser til tre forutsetninger for å lykkes med læringsmiljø:

- [God klasseledelse](#) handler om at trygge læringsmiljøer utvikles og opprettholdes av tydelige og omsorgsfulle voksne, i samarbeid med elevene (Overordnet del 3.1)
- [Tilpasset opplæring](#) innebærer at skolen gir alle elever muligheter til læring og utvikling uavhengig av forutsetningene deres. Læreren skal legge til rette for en opplæring som ivaretar både fellesskap og hver enkelt elev, slik at elevene får best mulig utbytte av opplæringen (Overordnet del 3.2).
- [Samarbeid mellom hjem og skole](#) handler om å skape en felles forståelse for hva som er viktig i et godt læringsmiljø. God kommunikasjon mellom hjem og skole bidrar positivt til skolens arbeid med læringsmiljøet og til elevenes oppvekstmiljø (Overordnet del 3.3).

Et helhetlig og systematisk arbeid

Med kontinuerlig menes det at det systematiske arbeidet må være en rød tråd i skolens arbeid med elevenes læring og utvikling. Arbeidet skal drives hele skoledagen, i friminutt, leksehjelptilbud og skolefritidsordning, og gjennom hele skoleåret. I opplæringen i fag er det viktig å jobbe med både elevenes faglige og sosiale læring, og utvikle [et inkluderende læringsmiljø](#). Elevene skal lære livsmestring, de skal dannes for å mestre livet! Skolen skal støtte og bidra til elevenes sosiale læring

og utvikling gjennom arbeid med fagene og i skolehverdagen for øvrig (Overordnet del 2.1).

Alle ansatte som jobber med barn og unge i Vennesla kommune er med på satsingen «Menneskemøteakademiet» i regi av RVTS, som startet i 2021 i Vennesla kommune. Sosial læring skjer gjennom å erfare og øve seg i fellesskap med andre. Mye av den sosiale læringen på skolen foregår gjennom samhandling om faglig innhold og i læringsaktiviteter. Hva som er best for elevene, skal være et grunnleggende hensyn i hvordan skolen arbeider med skolemiljøet.

Elevmedvirkning må prege skolens praksis. Elevene skal både medvirke og ta medansvar i læringsfellesskapet som de skaper sammen med lærerne hver dag. Opplæringsloven og Kunnskapsløftet gir rammer og føringer for elevmedvirkning som gjelder for all opplæring i alle fag.

§ 9 A-8   Elevdeltaking i arbeidet med skolemiljøet

«Elevane skal få del i planlegginga og gjennomføringa av arbeidet for eit trygt og godt skolemiljø.» (ledd 1)

«Det er elevenes egen opplevelse av hvordan de har det på skolen, som er avgjørende».

Årshjul for arbeid med forebygging og avdekking

Når	Aktivitet	Ansvar					
		Elev	Fore-satte	Lærer	Skole-leder	Skole-eier	Stats-forvalter
August	Planleggingsdag Rekformøte og deretter i personalet i skole og SFO	Gjennomgang av Kapittel 9 A – Opplæringsloven			x	x	
		Gjennomgå handlingsplan for et godt og trygt skolemiljø, «Mitt ansvar – Vårt ansvar»			x	x	
		Bruke Kompetansepakke UDIR (modul 5) eller Veileder Visma			x	x	
		Gjennomgå veileder for «Elever som uteblir fra skolen»			x	x	
	Oppstart i klassen på alle skoler	Gjennomgang av kap. 9A og skolemiljø slik at elevene er kjent med handlingsplanen.			x	x	
		Gjennomgå ordensreglement			x	x	x
September	Foreldremøte	Klassene lager trivsels- og klasseregler i klassene	x		x		
		Gjennomgang av Opplæringsloven § 9 A og vise til handlingsplanen «Mitt ansvar – Vårt ansvar» (digital versjon)		x	x	x	x
		Bruk gjerne «Informasjon til elever og foreldre om skolemiljø» .		x	x	x	
		Holdningsarbeid og forventninger til føresatte. F. eks «Voksne skaper vennskap» .		x	x	x	
		Rutiner rundt bursdagsfeiring etc.		x			
		Temabank foreldremøter. Eks. Spill, aldergrenser, leggetid, nettvett og grensesetting rundt ulike emner.				x	x
	Klasstrivsel.no høst	Verktøyet benyttes før utviklingssamtaler på høsten for å kartlegge klassemiljø og den enkelte elevs trivsel.	x		x	x	
	Utviklingssamtale høst (elevsamtales)	Gjennomføre utviklingssamtaler via kommunenes felles skjemaer	x	x	x	x	
Oktober	Elevråd	Elevrådet gjennomgår § 9 A . De drøfter tiltak og aktiviteter som gjelder skolemiljøet.	x		x	x	x
	Konstituering av SU/FAU/SMU	Gjennomgang av Opplæringsloven § 9 A og handlingsplan, «Mitt ansvar – Vårt ansvar» .		x		x	
	Elevundersøkelsen	Gjennomføres på 5. til 10. trinn	x		x	x	x
	Utviklingssamtale/konferanse- høst	Gjennomføre utviklingssamtaler med føresatte via kommunenes skjemaer.		x	x	x	
Februar	Klasstrivsel.no vår (Jfr. med høstens resultat)	Dette verktøyet benyttes før utviklingssamtaler på høsten for å kartlegge klassemiljø og den enkelte elevs trivsel.	x		x	x	
	Utviklingssamtaler vår (elevsamtales) Oppfølging fra samtalene i høst	Gjennomføre utviklingssamtaler via kommunenes felles skjemaer.	x	x	x	x	

Når	Aktivitet	Ansvar					
		Elev	Fore-satte	Lærer	Skole-leder	Skole-eier	Stats-forval-ter
Mars	Utviklingssamtale/konferanse – vår (foresatte)	Gjennomføre utviklingssamtaler via kommunenes felles skjemaer.	x	x	x		
April	Oppfølging av klassetrivsel.no	Sammenlikne/jamføre resultater fra høst til vår.	x		x	x	
Mai	Rektormøte	Evaluering av handlingsplan, «Mitt ansvar – Vårt ansvar»	x	x	x	x	x
Hele året Jevnlig	Skolen	Koordineringsteam			x	x	x
		Sosiallærers/lærers/fagarbeiders arbeid med enkeltelever, grupper og klasser.			x	x	
		Samtale om klassemiljøet i klassen.			x	x	
Hver dag	Autoritative voksne i Venneslaskolen: De voksne møter og ser elevene hver dag.		x	x	x	x	x
	Trivselsledere		x		x	x	
	God klasseledelse				x	x	x
	Gode overganger (timer, friminutt og klassebytte).				x		
	Gode vaktrutiner der alle voksne er delaktige.				x	x	
Hver uke	Fokus på Livsmestring (LK20) . Livsmestring dreier seg om å kunne forstå og å kunne påvirke faktorer som har betydning for mestring av eget liv.		x		x	x	x
	Fadderordning for nye elever. 1. og 5. trinn				x	x	x
	Helsesykepleier					x	x
	Barn- og ungdomsråd Elevråd . Tema: livsmestring og elevmedvirkning		x				
Hvert år (høst og vår)	Sosiale kvelder med klassen. Foresatte har ansvaret for sosiale tiltak for klassemiljøet (høst og vår).			x			
	Skolemiljøutvalg, samarbeidsutvalg og FAU			x		x	
Annethvert år	Nettvettkurs for elever og foresatte som f.eks. Bruk Hue og Barnevakten .			x		x	
Alle trinn	Nettvetsregler (Utdanningsdirektoratet). Nettvetsundervisning. F. eks Dubestemmer.no .				x	x	
	SLT-arbeid (Samordnet lokale tiltak mot rus og kriminalitet).		x	x	x	x	x
	LINK – Livsmestring i norske klasserom .				x	x	x
8.-10.trinn	«Alle har en psykisk helse» i samarbeid med helsesykepleier.				x	x	
Skolene skal drive systematisk forebyggende arbeid og statsforvalteren håndhever aktivitetsplikten ved enkeltaksaker.							x

Avdekking/aktivitetsplikt

§ 9 A-4 Aktivitetsplikt for å sikre at elevar har eit trygt og godt psykososialt skolemiljø

«Alle som arbeider på skolen, skal følgje med på om elevane har eit trygt og godt skolemiljø, og gripe inn mot krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering dersom det er mogleg».

«Alle som arbeider på skolen skal varsle rektor dersom dei får mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø. Rektor skal varsle skoleeigaren i alvorlege tilfellar».

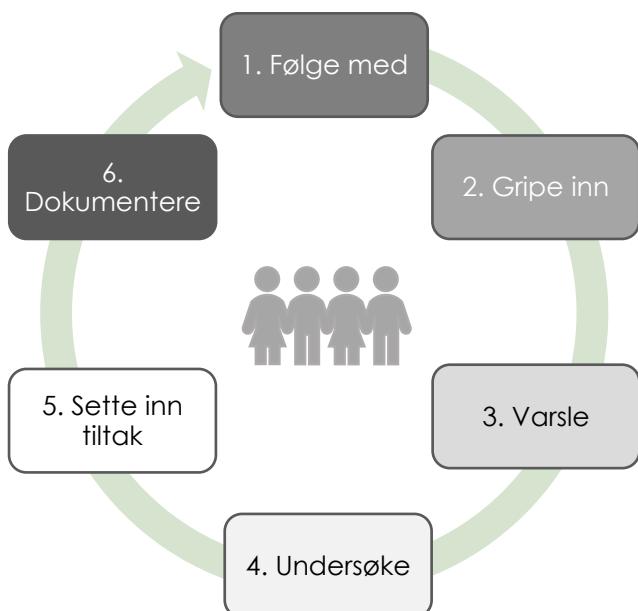
«Ved mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har et trygt og godt skolemiljø, skal skolen snarast undersøkje saka. Når ein elev seier at skolemiljøet ikkje er trygt og godt, skal skolen så langt det finst eigna tiltak sørge for at eleven får eit trygt og godt skolemiljø. Det same gjeld når ei undersøking visar at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø. Skolen skal sørge for at involverte elevar blir høyrde. Kva som er best for elevane, skal vere eit grunnleggjande omsyn i skolen sitt arbeid».

«Skolen skal lage en skriftlig plan når det skal gjerast tiltak i en sak». (aktivitetsplan)

Aktivitetsplikt

Alle ansatte ved skolen har en **aktivitetsplikt** som består av:

- Plikt til å følge med
- Plikt til å gripe inn
- Plikt til å varsle
- Plikt til å undersøke saken
- Plikt til å sette inn tiltak
- Dokumentasjon

Aktivitetsplikt

1. Følge med

Alle som arbeider på skolen, har [en plikt til å følge med](#) på hva som skjer på skolen. Skolen må ha gode rutiner for inspeksjon, og de voksne må aktivt observere og være tydelig til stede for elevene i friminuttene. De må undersøke og gripe inn om de mistenker krenkelser. Følge med-plikten er nødvendig for at alle som arbeider på skolen lettere skal kunne fange opp mistanke om en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Plikten løper kontinuerlig. En mistanke utløser andre delplikter i aktivitetsplikten, som for eksempel plikten til å undersøke saken og eventuelt sette inn egnede tiltak.

Ansvar: de voksne på skolen

Dokumentasjon: observasjon og undersøkelser blir gjennomført og dokumentert

2. Gripe inn

Alle som arbeider på skolen har [en plikt til å gripe inn](#) hvis de ser krenkelser, som for eksempel mobbing. Det kan for eksempel dreie seg om å stanse en slåsskamp eller annen fysisk krenkelse, og stanse og irtettesette elever som kaller andre stygge ting. Rektor skal sørge for at alle som jobber på skolen vet at de har plikt til å gripe inn, og at de vet hvordan de skal gjøre dette. Skoleeiers plikt er å sørge for at skolene har riktig og nødvendig kompetanse.

Ansvar: de voksne på skolen

Dokumentasjon: meldeskjema

3. Varsle

Alle som arbeider på skolen [har plikt til å varsle](#) rektor hvis de får mistanke om, eller kjennskap til, at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Det skal være lav terskel for hva som skaper mistanke, til at en elev ikke har det bra på skolen. Plikten til å varsle rektor gjelder for all mistanke. Hvor raskt en sak skal varsles til rektor, må vurderes fra sak til sak. Alvorlige saker skal varsles straks.

Rektor skal varsle skoleeieren i [skjerpet aktivitetsplikt og følge egne prosedyrer når en ansatt krenker](#).

Ansvar: de voksne på skolen

Dokumentasjon: meldeskjema og rutiner for avvik

4. Undersøke

Hvis noen som jobber i skolen ser eller mistenker at en elev ikke har det trygt og godt, har de plikt til å undersøke med en gang. Plikten til å undersøke har like lav terskel som plikten til å varsle. Hvis elever selv sier ifra om at de ikke har det bra, skal skolen alltid undersøke saken nærmere. Samtalen er utgangspunktet for at voksne skal få tilgang til elevenes opplevelser av skolemiljøet. Det er helt nødvendig for å kunne sette inn gode, egnede tiltak. Hvor grundige undersøkelsen skal være er avhengig av skjønn, formålet med undersøkelsene og hvilken situasjon man står overfor i hvert enkelt tilfelle. Plikten til å undersøke betyr at skolen skal undersøke **elevens opplevelse** av skolemiljøet. Skolen skal sørge for elevenes medvirkning når de undersøker saker. Dette skal gjøres ved at involverte elever blir hørt, og barnets beste skal være et grunnleggende hensyn i skolens arbeid. Skolen må ta hensyn til barnets beste i alle vurderinger og handlinger for å oppfylle aktivitetsplikten.

5. Sette inn tiltak

Skolen har plikt til å

- sette inn egnede tiltak for alle elever som opplever at skolemiljøet ikke er trygt og godt. For å finne frem til egnede tiltak er det viktig å ivareta barnas rett til å bli hørt og hensynet til barnas beste. Det er viktig å vurdere og bruke skjønn om hvilke tiltak som ivaretar barnas interesser best mulig.
- følge opp tiltakene
- evaluere virkningen av tiltakene
- legge til eller endre tiltak hvis det er nødvendig

Det er elevens egen opplevelse av at han eller hun ikke har et trygt og godt skolemiljø som utløser tiltaksplikten.

Ansvar: de voksne på skolen

Dokumentasjon: Aktivitetsplan

6. Dokumentere

Skolen har plikt til å dokumentere skriftlig hva de gjør for å sørge for at elever har det trygt og godt på skolen. Dokumentasjonsplikten omhandler delplikter og aktivitetsplan.

Ansvar: de voksne på skolen

Dokumentasjon: Aktivitetsplan

§ 9 A-4

«Når ein elev seier at skolemiljøet ikkje er trygt og godt, skal skolen så langt det finst eigna tiltak sørge for at eleven får eit trygt og godt skolemiljø. Skolen skal lage ein skriftleg plan når det skal gjerast tiltak i ein sak».

Hvis du eller barnet ditt mener at skolen ikke har gjort nok for at eleven skal ha et trygt og godt skolemiljø, kan du melde saken til statsforvalteren. Før du melder saken til statsforvalteren:

- må du ha tatt opp saken med rektor på skolen.
- må det ha gått minst en uke fra du tok opp saken med rektor

§ 9 A-5 Skjerpa aktivitetsplikt dersom ein som ansatte på skolen, krenker ein elev.

«Dersom ein som arbeider på skolen får mistanke om eller får kjennskap til at ein annan som arbeider på skolen, utsett ein elev for krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakkassering, skal vedkommende straks varsle rektor. Rektor skal varsle skoleeigaren».

Ansatt må følge prosedyre og rutiner for
[Skjerpet aktivitetsplikt dersom ansatte krenker eleven](#).

Trykk på prosedyren for å lese mer.

Vennesla kommune

Prosedyre og rutiner

Skjerpet aktivitetsplikt dersom ansatte krenker elever

§ 9 A-5 - Skjerpa aktivitetsplikt dersom ein som arbeider på skolen, krenker ein elev. Dersom ein som arbeider på skolen får mistanke om eller får kjennskap til at ein annan som arbeider på skolen, utsett ein elev for krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakkassering, skal vedkommende straks varsle rektor. Rektor skal varsle skoleeigaren.

Dersom en som arbeider på skolen får mistanke om eller kjennskap til at en annan som arbeider på skolen krenker en elev, skal vedkommende straks varsle rektor, jf. oppsl. § 9 A-5 første punktum. Plikten gjelder for alle som arbeider på skolen, jf. pkt. 6.3. Den skjerpede aktivitetsplikten der en som arbeider på skolen krenker elever, handler om hvem de ansatte skal varsle, hvor raskt de skal varsle og hvor raskt saken skal undersøkes. Krevene til ansatte handlinger følger ellers av den ordinære aktivitetsplikten. Siden det er særlig alvorlig dersom en som jobber på skolen krenker en elev, stiller oppsl. § 9 A-5 skjerpede krav til både varsling og tempo i saksgangen.

Saksgang

Plikt til å undersøke saken

Tempoet i undersøkelsene må ikke være like på på bekostning av at det blir gjennomført en forsvarlig prosess. Ved mistanke om at en som jobber på skolen krenker en elev, skal situasjonen undersøkes grundig. Her er det viktig å høre elevens mening og oppfatning av situasjonen, på samme måte som det er viktig å høre meningen og oppfatningen til den som jobber på skolen. Samtidig vil det være svært alvorlig hvis det viser seg at en elev blir krenket av en som jobber på skolen og like saker må derfor ha høy prioritet og undersøkes effektivt og så raskt som forsvarlig.

Ansvaret veksler på skolen

Dokumentasjon: referat

Håndtering

Aktivitetsplanen er en skriftlig plan som skolen må lage i det de får vite at en elev ikke har det trygt og godt på skolen, enten gjennom undersøkelser på eget initiativ eller etter at en elev selv sier fra. Den aktuelle eleven skal få en egen aktivitetsplan. I tillegg kan skolen også velge å lage en aktivitetsplan for klassen, som kan ta for seg en situasjon eller utfordring der flere elever er involvert. En aktivitetsplan for klassen kan likevel aldri erstatte aktivitetsplanen for en enkeltelev. Skolen skal lage en skriftlig aktivitetsplan når det skal gjøres tiltak i en sak, § 9 A-4.

For å finne frem til egnede tiltak er det viktig å ivareta barnas rett til å bli hørt og hensynet til barns beste. Det er viktig å vurdere hvilke tiltak som ivaretar barnas interesser best mulig. **Elevens stemme og eleven skal eie planen.** Foresatte og elev(er) skal være delaktig i utarbeidelsen av aktivitetsplanen. I enkelte saker kan aktivitetsplanen gjelde både for den som ikke opplever et trygt og godt skolemiljø, den som utøver mobbing og/eller klassemiljøet. Det er viktig at elevens stemme blir hørt, og et godt samarbeid med foresatte er nødvendig.

Følg prosedyrepunktene når du utarbeider planen: (se vedlegg: aktivitetsplan)

- hvilket problem som skal løses
- hva skolen har planlagt
- når tiltakene skal gjennomføres
- hvem som er ansvarlig
- når tiltakene skal evalueres

Eksempler på egnede tiltak i skolemiljøsaker

- Tiltak i arbeid med ledelse
- Tiltak i arbeid med relasjoner
- Tiltak i arbeid med fellesskap og miljø
- Tiltak for samarbeid mellom hjem og skole

Når er aktivitetsplikten oppfylt?

Skolen skal dokumentere kva som blir gjort for å oppfylle aktivitetsplikten etter første til femte ledd **§ 9**

A-4. Skolen har plikt til å sette inn egnede tiltak så lenge eleven ikke har et trygt og godt skolemiljø, § 9 A-4, 4. ledd. **Elevens opplevelse er avgjørende.**

Aktivitetsplikten er oppfylt om skolen har gjort alt det som med rimelighet kan forventes. Dette gjelder alle deler av aktivitetsplikten.

«Avgjerda til statsforvalteren er eit enkeltvedtak og kan påklagast eller reglane i forvaltningslova» (5. ledd).

Skoleeieren har ikke klagerett.

§ 9 A-6 Statsforvalteren si handheving av aktivitetsplikta i enkeltsaker

«Dersom ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø, kan eleven eller foreldra melde saka til statsforvalteren etter at saka er teken opp med rektor.

Statsforvalteren skal avgjere om aktivitetsplikta §§ 9 A-4 og 9 A-5 er oppfylt» (1. og 2. ledd).

Dersom saken ikke er blitt tatt opp med rektor eller at det er under 1 uke siden saken ble tatt opp, skal statsforvalteren avvise saken.

«Kjem statsforvalteren til at skolen ikkje har oppfylt aktivitetsplikta etter §§ 9 A-4 og 9 A-5, kan statsforvalteren vedta hva skolen skal gjere for å sørge for at eleven får eit trygt og godt skolemiljø» (4. ledd).

Oppfølging

Skolen skal følge opp saken og evaluere om tiltakene de har satt inn har ført til at eleven har fått det bedre på skolen. **Det er elevens subjektive opplevelse som er avgjørende om aktivitetsplikten er oppfylt.** Det er viktig å vurdere hvilke tiltak som ivaretar barnas interesser best mulig. Det er lurt å involvere eleven og eventuelle foreldrene i evalueringen av tiltakene i aktivitetsplanen. Hvis evalueringen viser at eleven fortsatt ikke har det trygt og godt på skolen, skal skolen vurdere å sette inn andre eller mer intensive tiltak. Oppfølgingstiltak vil ofte også kunne være arbeid i skole- eller klassemiljøet.

Tiltaksplikten løper så lenge en elev opplever at skolemiljøet ikke er trygt og godt og det finnes egnede tiltak som kan settes inn. Dersom tiltakene ikke har oppnådd formålet, må skolen fortsette arbeidet og vurdere om tiltaksperioden skal forlenges eller om det skal settes inn flere eller andre tiltak. **Dersom krenkende afferd ikke opphører,** skal andre parter inn i saken, som f. eks [Mobilt team](#), [PPT](#), [familiekontoret](#), [kommunepsykolog](#), [oppvekstombud](#), [ABUP](#), [Statped](#), eller politi kontaktes.

Dokumentasjon

Skolen har to dokumentasjonsplikter:

1. dokumentere hvilke tiltak de planlegger å gjennomføre - gjennom en aktivitetsplan
2. dokumentere hva de har gjort for å følge opp delpliktene i hver enkelt sak, det vil si følge med, gripe inn, varsle, undersøke og sette inn tiltak

At skolen dokumenterer arbeidet, gjør det lettere å se både mønster og helhetsbildet i en elevs situasjon. Skolen må dokumentere hvilke tiltak som har blitt gjort for å løse enkeltsaken. Det vil variere fra sak til sak hvor mye som skal dokumenteres. Planen skal være skriftlig og være skrevet i et format som kan tas ut og gis til statsforvalteren, hvis det er behov for det.

Dokumentasjonen gjelder arbeidet skolen gjør for å sikre at kravene til å følge med, gripe inn, varsle, undersøke og sette inn tiltak er oppfylt i den enkelte saken.

- Plikten til å følge med. Her vil dokumentasjonen i stor grad gjelde aktiviteter som omfatter flere elever, grupper eller hele skolen.
- Plikten til å gripe inn, varsle, undersøke og eventuelt sette inn tiltak. Dokumentasjonsplikten vil i større grad omfatte hva skolen gjør i den enkelte saken.

Når du skal dokumentere hva som har blitt gjort i en enkeltsak, vil du måtte behandle personopplysninger. Det kan være både ordinære personopplysninger og sensitive. Skolen har både plikt og rett til å behandle personopplysninger. Alle personopplysninger skal behandles i samsvar med personopplysningsregelverket. Det er et pågående arbeid med å oppdatere og forbedre rutiner for arkivering. De oppdaterte rutinene for dokumentasjonsplikten vil ligge i handlingsplanen.

Vennesla
kommune

Vedlegg

Forslag til observasjonsskjema

Meldeskjema for skolens personal

Meldeskjema for foresatte

Tiltak for å bedre psykososialt miljø

Aktivitetsplan etter opplæringsloven § 9 A-4

Vennesla
kommune

Forslag til observasjonslogg

Brukes av skolens personale ved undersøkelsesplikt

Observasjon som gjelder elevenes psykososiale læringsmiljø

Vi bruker observasjon for å sikre systematikk i arbeidet med et trygt og godt skolemiljø. Undersøkelsene skal belyse

- elevenes subjektive opplevelse
- fakta om situasjonen
- faktorer i skole- og klassemiljøet som kan bidra til at eleven ikke har det trygt og godt

Observasjon kan deles opp i tre faser

- Undersøkelsen skal belyse elevens subjektive opplevelse
- Fakta om situasjon. Verktøykasse for undersøkelsesfasen
- Arkiveres i Elevmappa i P360
- Faktorer i skoler og klassemiljø som kan bidra til at eleven ikke har det trygt og godt
  - Eksempelvis bruke klasseundersøkelser som Klassetrivsel

Når? Dato og tid	Hva skjer? Fakta	Beskrivelse Elevens subjektive opplevelse	Hjem? Elever som er involvert

Vennesla
kommune

Meldeskjema

Brukes av skolens personale til å varsle dersom man har mistanke om elever som ikke har et trygt og godt skolemiljø. Vurdering av elevens beste skal til enhver tid være i fokus.

Rektor melder saken i kommunens internsystem, Compilo.

Aktivitetsplikt består av:

- Plikt til å følge med
- Plikt til å gripe inn
- Plikt til å varsle
- Plikt til å undersøke saken
- Plikt til å sette inn tiltak

Observasjon som gjelder elevenes psykososiale læringsmiljø

Dato:	Sted:
Elever som er involvert: (Elevenes navn, klasse)	
Beskrivelse av hva som skjer.	
Annet?	
Underskrift og dato:	

Varslingsskjema leveres til rektor:

Videre behandling:	
Underskrift og dato: (Rektor)	

Vennesla kommune

Meldeskjema

Forslag til hvordan du som foresatte ber om tiltak i forhold til Opplæringsloven § 9a

Til ledelsen ved:

Tiltak for et bedre psykososialt miljø

Elevens navn: _____ Klasse: _____

Bakgrunn for hvorfor jeg/vi ber om tiltak

Du må først si noe om hvorfor du ber om tiltak. Hva har skjedd?

Tiltak

Du behøver ikke foreslå tiltak. Hvis du har forslag til hvordan skolemiljøet kan bli bedre for barnet ditt, skriver du hva du mener skolen bør gjøre. Du kan også skrive om tiltakene bør gjelde for en enkelt elev eller for en gruppe elever.

Jeg/vi ber skolen treffe et tiltak så snart som mulig.

Dato: _____

Underskrift: _____

Vennesla kommune

Aktivitetsplan etter opplæringsloven § 9a

Aktivitetsplanen bygger på følgende lovregler:

Opplæringsloven § 9 A-2 Retten til eit trygt og godt skolemiljø:

«Alle elevar har rett til eit trygt og godt skolemiljø som fremjar helse, trivsel og læring».

§ 9 A-4 Skolens aktivitetsplikt, fjerde ledd:

«Når ein elev seier at skolemiljøet ikkje er trygt og godt, skal skolen så langt det finst eigna tiltak sørge for at eleven får eit trygt og godt skolemiljø. Det same gjeld når ei undersøking viser at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø».

For utfyllende beskrivelse, se opplæringsloven §§ 9 A-3 og 9 A-4

Elevenes navn	
Født	
Klasse	
Skole	
Aktivitetsplan oppstart	
Aktivitetsplan nummer	(Lag ny plan hver gang den oppdateres eller justeres)
Hvilket problem skal tiltakene løse?	
Mål for eleven:	(Elevens navn) skal oppleve å ha et trygt og godt skolemiljø. (Husk at elevens beste skal være et grunnleggende hensyn i skolens vurdering av tiltak.)
BESKRIVELSE AV SITUASJONEN	
Hva har blitt sagt/varslet om?	
ELEVENS EGEN OPPLEVELSE AV SITUASJONEN	
Barnekonvensjonen artikkel 12: Barnets rett til å bli hørt.	
(Hva mener eleven? Husk at elevens subjektive opplevelse skal legges til grunn. Skolen skal sørge for at eleven blir hørt.)	

SKOLENS VURDERING AV MELDINGEN

Kort oppsummert hva skolen allerede er kjent med, og hva skolen hittil er gjort. Hva er opprettholdende faktorer?

HOVEDMÅL

Hovedmålet skal beskrive den ønskede situasjonen.

DELMÅL

Lag en oversikt over alle delmålene på de forskjellige nivåer. Kopier hele den blanke delmållinjen og lim inn flere rader ved behov.

Delmål Ta utgangspunkt i nøkkelord i problembeskrivelsen.	Hva skal tiltaket løse? Skriv inn den aktuelle problemstillingen som skal løses ved hjelp av tiltaket.	Tiltak/aktivitet Sett inn forskningsbaserte tiltak. Eksempler finnes på Udir.no	Ansvarlig Konkret hvem som er ansvarlig	Tids-perspektiv Tidfeste uke, måned eller dato	Evaluering Hvem evaluerer når? Hvordan skal det evalueres? Eks samtalers, trinnmøte, elevundersøkelse, skalering 1-10 etc.
Delmål på individnivå (BESKRIVE INFO)	Hva skal tiltaket løse?	Tiltak/aktivitet	Ansvarlig	Tidsperspektiv	Evaluering
Delmål på gruppennivå (BESKRIVE INFO)	Hva skal tiltaket løse?	Tiltak/aktivitet	Ansvarlig	Tidsperspektiv	Evaluering
Delmål på Systemnivå (BESKRIVE INFO)	Hva skal tiltaket løse?	Tiltak/aktivitet	Ansvarlig	Tidsperspektiv	Evaluering

Oppi § 9A-6 første ledd gir elever og foreldre rett til å melde saken til statsforvalteren dersom de mener at skolen ikke oppfyller aktivitetsplikten sin.

Informasjon til elever og foreldre om skolemiljø kan du finne på ulike språk [her](#).

Handlingsplanen er utarbeidet og revidert av en arbeidsgruppe bestående av:

- Leder av KFU
- Leder barne-/ungdomsråd
- 2 skoleledere
- Seksjon for oppvekst og inkludering

Alle bildene som er benyttet i handlingsplanen, er avklart med samtykke i.f.t personopplysningsloven og åndsverkloven.

